

cædētibz ē collata. tēp⁹ at circa p̄tē ostē est
 tēpus milicie et strenuitatis. tūc em̄ noui ty
 rones milicie angulo seu gladio attingunt
 Est etiā tēpus mūdicie et siccitatis. sole em̄
 terre sup̄ superficie tūc fortius calefaciente hu
 morū consumit sup̄fluitatē et lubricitatē et sic
 inducit mūdiciam per sup̄ductā siccitatem
 Item tempus leticie et iocūditatis. tūc em̄
 aues et animalia in maximo amore viuunt
 Item tempus viroris et amentatis. tūc
 em̄ præcipue herbe viuet et silue tūc frondēt
 Item tempus odoris et suauitatis. nam flo
 res odorū nemorū et pratorū suam redolēti
 am vndiqz tūc diffundūt Item temp⁹ est
 dulcoris et saprositatis. nam calor celestis
 tūc tēporis humiditatis in flozibz digerit et i
 dulcedinem alterat et ouertit et ideo tēpus
 est mellificacioni et grati. p̄pter qd̄ apes tūc
 p̄cipue fræquētant herbas et arbores p̄pter
 flores vt dicit aris. q̄ longe purius et dul
 cius est mel qd̄ colligitur tempore vernali q̄
 quod acquiritur tempore autumnali Itē tēpus
 manuitatis In calidis enim regionibz circa
 pentecosten instat messis tēpus Et ideo vo
 catur in libro numeroū tēpus nouarū fru
 gum. quia in festo p̄tēcostes panes ex no
 uis frugibz offerri p̄cipiebant Item tem
 pus est pascus et facietatis. nam tūc gramis
 et herbis habundant loca omnia pascuosa
 Et ideo tam equi q̄ alia animantia p̄pter
 nouarū herbarū habundantiā impinguantur
 Item tēpus est audacie et animositatis Nā
 ex feruenti impressione caloris solaris colem̄
 tūc incenditur. ex cuius accensione circa cor
 tra et audacia in animalibz oritur Vñ illud
 tēpus regibz est magis osuetū vt tūc iube
 ant moueri prelia contra hostes . . .

De scenophegia
 Scenophegia festiuitas est herbarū
 que tabernaculoz signis dicebat. que
 celebrat̄ i mēo nā ex edicōnis q̄n re
 cēdētes de egypto in tabernaculū morabāt vt
 dicit ps̄m̄. Unde scenophegia dicit̄ a scenō
 grece qd̄ latine dicit̄ tabernaculū. hec solēp
 nitas semp̄ in septēbri celebrat̄. q̄ in collec
 tis frugibz de omnibz decimas domino ob
 tulerūt et leticie ac gaudio tūc specialiter
 vacauerunt Frondibz et ramis domos suas
 ornauerunt Fructus arboris pulcherrime et
 suauis id est poma cedri in manibz porta
 uerunt In decimo autē die eius mēsis tri
 plex festum eodē die celebrauerunt scilicet
 expiacionis afflictionis et expiacionis. nā
 eodē die sumus pontifex intrauit cū sagius
 ne vitule ruse et expiauit sancta sanctorum

et ideo dicitur dies expiacionis. eodem die ieiun
 abat popul⁹ p̄ reatu vituli in deserto et ideo
 vbat̄ dies afflictionis. dies vero vbat̄ dies
 expiacionis quia tali die audierūt dominū
 sibi placatū fuisse et expiati sup̄ t̄ngressione
 vituli in deserto . . .

De encēnia
 Encēnia ē nouū tēpli dedicaciō. cenō
 em̄ grece nouū dicit̄ latine. hūc so
 lem̄pnitatē iudei diuersis temporibz
 celebrabant s̄m q̄ diuersis tēporibz vel no
 uū templum edificabat̄ vel edificatū denouo
 repabat̄. sicut iudas machabeus legit̄ tē
 plum dedicasse et renouasse. mach. iiii. de
 dedicacionis et festū tenet ecclesia. cū em̄ ep̄s
 copus ecclesiam circuit aq̄ benedicta eccle
 siam aspergit alphabētū duplex t̄suetudinē
 p̄ pauimētū scribit. p̄ictes signat̄ cr̄mate
 et limit̄ th⁹. th̄. i. m. i. a. m. p. v. p̄tes altaris cō
 burit reliquias includit altaria ornat̄ et vel
 tit̄ emunitatē et p̄uilegia impendere consuevit.

Explicat̄ liber nonus Incipit̄ liber decim⁹
 De materia et forma . . .

Quod impleto tractatu de p̄p̄ia
 etatibz temporis et p̄ciū ei⁹
 a zendū est de inferioribz
 et materialibus creaturis de
 elementis scz et cor̄ q̄ ex ele
 mētis materialiter componūt
 sūt autē materia et forma omnis rei corpa
 lis p̄cipia vt dicit̄ in. i. de vnitatē materie
 autē et forme p̄uacio nichil aliud est nisi to
 tius rei destructio et est materia et forma vni
 tati et ei dissimilis vt dicit̄ ibidem materia
 autē q̄nto est natura subtilior et sublimior tā
 to ad suscepcionem forme est abili⁹ quāto
 vero est opactior et terrestri⁹ et a natura ce
 lesti remoci⁹ tanto ad suscepcionē in p̄ssionē
 formaliū est debili⁹ vt dicit̄ in. i. de v. sub
 stanciis et hoc habet p̄p̄ū materia sicut ibi
 dem dicit̄ scz suscipere formā et nō suscipi re
 sistentē et nō resistē. p̄cipiū at̄ distinctiōis diuis
 et alienaciōis in rebo generabilibz et vnitatis
 est materia vt dicit̄. vii. metha. q̄ generas
 nō differt a generato nisi s̄m materiā et ideo
 vbi est gēans sicut materia ibi est substantiā
 aliter gēans et generatū in substantia et na
 tura vt in diuisionis materia em̄ est causa in
 diuaciōis vt vt dicit̄ ap. iiii. metha. q̄ diuisio
 sp̄i p̄ diuina ē s̄m materia et nō s̄m formā

Item materia propria appropriat sibi formam
 propriam ut dicitur per methaphisice. unde secundum sub
 stantiam et est sub una forma et una materia et
 sub pluribus partibus. Item per philosophos causa conti
 nentis et infiniti est materia propter quod acci
 dens si potest dividi nisi secundum divisionem et continetur
 sibi. Item materia infinita dicitur vel quia dividu
 bilis est in infinitum vel quia habet appetitum
 ad infinitas formas. Et ideo propter indetermi
 nationem; suorum appetitum et inclinationem ad for
 mas infinitas dicitur infinita et non quod eius vir
 tus sit infinita non limitata se; neque coarctata
 sicut virtus est divinum. Et ideo dicitur plato
 quod materia fluit in infinitum nisi forma sistat
 fluxum. et ideo corpora que multum habent de ma
 teria et parva de forma crescant multum ut per
 in arboribus. Et ideo ossa parva habent sensi
 bilis quia multum habent materie et ter
 restrietas ut dicitur augustinus. Mater autem in materia
 potentia quedam activa que est forma in sple
 ta. et hec potentia est communis duobus contrariis
 Unde quoniam illa potentia ducit ad actum unius
 forme appetit statum esse sub forma contraria
 ut ista potentia que communiter se habet ad fri
 gidum et calidum quoniam actualiter est sub frigido
 statum appetit esse sub contrario unde nulla for
 ma corruptibilium et generabilium potest sufficienter
 implere potentiam actiuam in materia. qui semper
 appetat impleri per aliam formam. Illa autem for
 ma cum sit disparata non potest induci nisi per
 corruptionem forme presentis. Secundum ergo quod
 virtus agentis immixta corrumpit presentem he
 c excipit formam actiuam ad contrariam. et dat ei
 paulatim plenius esse donec fuerit sub esse co
 mpletissimo illius forme. Has et multas alias
 appetentes habet materia. quod est hic superfluum ce
 cetera. que etiam sunt in viij. de unitate mundi.

De forma.

Etiam unitatis proprietatibus materie
 reluctant proprietates ipsius forme que
 secundum aristotem in libro de quinque substantiis
 est quasi lumen in quocumque pulchritudine esse
 cia et si ignis tribuens forme autem lumen mate
 rie in se descendendo fit debile et obscurum secundum
 materie capacitate. Et autem forma divina que
 differet aliquid ab alio ut dicitur idem. forma
 autem aliqua est essentialis. alia accidentalis
 Essentialis forma est illa que adveniens mate
 rie perficit eam et se invicem ad rei aliquid perfec
 tionem; qua posita res ponitur et que destructa nihil
 de rei substantia inveniuntur. unde philosophos dicitur
 forma cum materia est causa omnium accidentia
 lium forma autem accidentalis non perficit res neque
 facit eas sicut dicitur in viij. methaphisice. que re
 libet forma accidentalis indiget forma. uo

stantiali que est causa forme accidentalis. for
 ma vero omnis simpliciter est et actualiter ac no
 bilior materia. Et ideo secundum aristotem in libro de animalibus
 forma se habet per modum virtus. quia potest in
 formare multas materias sicut virtus potest fecerit
 dare multas feminas. Unde secundum epigenetiam for
 me que est imprimenda materie oportet ma
 teriam disponi et preparari quia si de materia terre
 debet fieri ignis oportet ut terra subtilis et
 depurata et simpliciter fiat. Si vero e converso
 tunc e converso. Est autem forma materie mani
 festativa nunquam enim potest sensu videri materia
 nisi substantiali vel accidentali forma nisi per
 viam privationis sicut videtur tenebra videndo
 nichil. et sicut videtur silentium non audiendo so
 num ut dicitur calcebius super plato. et commentator
 super primum methaphisice dicitur. Materia est cau
 sa quare materiale videmus res cecatas vix
 nichil est communius et generalius et tamen nichil
 ignobilius quam sit materia. quia nunquam videtur si
 forma nisi etiam potest videri forma nisi cum mate
 rie actu sit coniuncta. ubi vero plus est de forma
 ibi minus est de materia sicut dicitur in viij. metha
 phisice et e converso ubi plus est de materia ibi
 minus est de forma et est res magis grossa
 et impura magis ignobilis et obscura quanto a
 nobilitate forme ne amplius est remota forma
 tura autem alia spiritualis alia corporalis. Corporalis
 vero alia celestis alia elementaris. Forma autem
 celestis est ita activa quod implet totum appetitum
 materie sue. Et ideo propter presentiam sue for
 me operantis totaliter et perficitur celestis ma
 teriam substantia celi non potest destrui vel corrum
 pi. sed potius per formam suam que in suo actu
 perfectissima est in esse perpetuo conservati. For
 ma vero elementaris non potest implere tantam po
 tentiam materie sue nec eius perficere appetitum
 et ideo relinquit illius potentie materialis aliquid
 incompletum propter quod semper appetit novam
 formam. Et ideo talia corpora sunt semper corrup
 tibilis quo ad potentiam et etiam sepe quo ad
 actum. Quanto enim forma est nobilior et spua
 lior et a conditionibus materie separata magis et
 abstracta. tanto est actualior et virtuosior
 ut per; in intelligentis quoniam actualis substantia non
 dependet a materia sicut dicitur in viij. de anima.
 In his tamen materiis non est intellectus. Verum
 tamen angelos non habent in sua forma materiam
 non affirmo. sed sicut angelorum essentia sit ex
 spirituali materia et forma posita sive non habet
 pro certo tenet quod eorum substantia respectu rerum
 corporaliu simplicissima est et actualissima si
 aut forma spiritualis actualiter est quod forma cor
 poralis ut dicitur albus. unde respectu materie
 nobilior est forma cuiuslibet mixti. nobilior

est forma elementū. Nobilissima autē est forma
corpiū quāntū siue celi. Sed omnes istas
formas incommensurabiliter in nobilitate et acti-
uitate et spiritualis forma siue sit in angelo siue
in anima prececellit. et hec de proprietatibus
forme et materie prout ad hoc opusculum
pertinet dicta iam sufficiant.

De elemento :

Elementū secundum ostendit simpla et mi-
nima corporis opposita partialia. Mi-
nima autē dicitur quo ad nos quia
sensu non percipitur. Est enim partialia minima
et vltima in corporis resolutione sicut sunt in prima
compositione. Dicitur autē simpla non quia sim-
plex sit elementū sui compositione aliqua sed
quia non habet partes aliquas componentes se
et numero differetes sicut aliqua corpora que
sunt mixta ut patet in metallis quorum partes
differunt. Pars ei quod est aer quod est terra et sic de
alijs sed quod libet pars ignis est ignis et sic de ce-
teris. Dicitur autē elementū quasi alimentū
secundum philosophum ab ipso eo quod omnium corporum sit
materia et quasi primitiuū fundamentū. Et
secundum aliquos dicitur quasi elementū siue
alimentū eo quod omnia corpora aliuntur elemē-
taribus qualitatibus et augmentantur. Sunt
autē quatuor elementares qualitates. quarum
due sunt actiue scilicet caliditas et frigiditas et due
passiue scilicet siccitas et humiditas que conueniunt
et differunt sic in tercio libro. plinius de
scribitur. que ibi. Inter qualitates autē elemē-
tares contrarietas est et repugnancia ratione que
ad inuicem agunt et patiuntur et generantur et corrumpuntur.
Quarum unaqueque autē ad inuicem contrariatur
per influentiam terrę celi et planetarum virtutem oculis
autem in suis effectibus et ad concordiam reducantur
et ideo quodammodo nature neque diunguntur.
Nam ignis et aer conueniunt in caliditate. quibus
differunt in siccitate et humiditate. Aer vero
et aqua in humiditate conueniunt. hę differunt
in frigiditate. hę differunt in humiditate et sic
citare. Ignis autē et terra que sunt elementa summe
distantia sunt inuicem conueniunt in siccitate. differunt
conueniunt tamen in frigiditate. quia terra frigida est
substantialiter et in vltimo. ignis vero essentialiter
calidus est et in summo. Ex istis autē elementis quorum
duo sunt nobiliores substantie et puriores et le-
uiores scilicet aer et ignis. et ideo a centro ad cir-
cumferentiam motū habent et naturaliter mouentur sursum
et ista duo contrahunt nobilitatem suam que ad virtutem
operantem et substantiam ex vicinitate orbis siue
celestis corporis a que recipiunt influentiam nobili-
tatis et virtutis. Nam virtus celestis primo mo-
uatur super speciem ignis. et per ignem super speciem aere

et ideo habent duo elementa sunt ceteris sublimiora que
ad virtutem habilitiora que ad motum pulchiora et subtiliora
que ad substantiam clariora et magis spiritualia
que ad formam virtuosiora que ad actum. Duo enim
elementa sunt inferiora scilicet aqua et terra ceteris
duobus naturaliter contra motum a circumferentia
ad centrum deorsum habentia per aggregationem
partium et operationem spissam et obscuram. et ideo pre-
ter dicta duo sunt grossiora et materialiora plus
habentia de materia quam de forma. Vnde propter sumam
elongationem a sphaera orbis virtutis motus celi non
ita sunt obediencia sicut duo prima. Nunquam ei sunt
elementa ociosa. primo in agendo et paciēdo
sunt virtutis in virtutem nunquam quiescunt a generatione
et motu. Terra ei et si quiescat a motu nunquam
tamen quiescit et cessat recipit ab effectu et sicut
non sunt ociosa ab actu. sic non sunt vacua ab
conatu. Nam quodlibet elementum habet conatum suum
ignis sidera. aer volatilia. aqua natatilia.
terra grossibilia ut dicitur libro de quibus ali-
quid auxiliante domino breuiter sunt dicenda.

De igne :

Ignis est corpus simpliciter in vltimo
calidum et siccum ut dicitur ostendit natura.
Hic enim super aere sedere querit. Per
violenciam enim in aere vel in terra detentus
paulatim in molle aere euascescit ut dicit philosophus.
Proprietates autē ignis tangit dyogenes in 10
archia angelica. c. xij. Ignis inquit est corpus
sensibile. longe excellens et subtilius om-
nibus alijs rebus corporalibus et nature spiri-
tualis in proximis ac per hoc effectum suum diffusi-
uissimum cum alijs demonstrat. Ignis enim
in omnibus est et per omnia dare se videtur. et
ab omnibus non remouetur. Est tamen occultus
incomprehensibilis. inmensurabilis. inuisibilis. quodammodo
incorporeus potens ad actionem propriam. mobi-
lis transiens se omnibus quoquo modo ap-
propinquanti bus mouens vniuersa. se participat
renouatiam omnium nature custos illuminat
autem circumfuelatis splendore clarus discretus
distinctus et reflexus deorsum. paciens et sursum
mouens. acute means. excelsus non recipiens
ignominiam minoracōis semper motuus. con-
prehensibilis et mutabilis. in se reuertens po-
tenter actiuus etc. Hęc verba dyogenis diuini
missimi. profundissima sunt. describunt enim
ignem que ad eius substantiam virtutem et operationem
videtur ad declarationem predictorum verba am-
plius breuiter super hunc locum habent. Ignis
enim in re omnia elementa sua habet sublimiter
et hoc quia naturam habet euocet. Et ideo dicitur
excelsus. quia pondere carens sublime querit vel
preter se preeminet vniuersis. et que quod corporeum
est preter ipsum naturaliter sub eo subsistit

Inter omnia elementa natura habet purior
 rem et subtiliorem et dicitur quomodo in cor
 poreus quia propter subtilitatem sue substantie
 propter subiectam materiam sensu non vide
 tur. propter hoc etiam videtur multum nature spi
 rituali primum quia quodam modo videtur
 ignis esse medius inter visibilia et invisibi
 lia. in quantum autem illis appropinquat inferioribus
 est incorporeus. sed in quantum appropinquat in
 corporeus est. Item naturam habet ceteris
 elementis actualiorem et in agendo fortiori
 et ideo dicitur immensurabilis quia eius virtus
 et operatio crescit in infinitum. Si materia fu
 erit infinita. quod diu enim materia subiecta suf
 ficere ignis non deficit sed semper potius crescit
 Item natura habet occultiores. et ideo dicitur
 occultus quia in sua essentia sensibiliter non
 videtur. invisibilis et incognitus dicitur quia si
 sube materia sensum percipit. Quod etiam fit
 in sua essentia seu suba vix cognoscitur intellectu
 Item virtutes et naturam habet aliis mobiliores
 et ideo dicitur mobilis et potens omnium quia
 in igne est principium virtutis motive quia mouet
 se et alia et a nullo inferiori se mouet. Item
 naturam habet ceteris inferioribus clariorem. Vnde
 dicitur quod ille est illuminatus quia claritate sua
 omnia illuminat. huiusmodi enim tamuelatis splendo
 ribus nam splendidi ignis radii foris emittunt
 huiusmodi claritatem. quia rursus ad secretum sue sube
 stantie reducti a nostris sensibus occultantur. Item
 ex subtilitate sue substantie virtutem habet
 omnibus aliis acutior et penetrabilior. propter
 quod dicitur aute means quia proprie virtutis mo
 tu subintrat sine resistencia et penetrat vniuersa
 Item ignis habet virtutem sui et aliorum mani
 festatam et distinctam. nam se manifestando
 alia sibi obiecta manifestat et eorum colores et
 figuras oculis representans. et ideo dicitur clarus
 manifeste discretus distinguens. Item vni ha
 bet inferiorum ad superiorum attractiuam. nam ma
 teria in qua agit crefaciendo dissoluit et ca
 loris sui violentia sursum trahit. propter quod di
 citur de celum pascens et sursum trahens. Item
 virtutem habet enouaciam omnia evertens aut anti
 quum et deficit que virtute ignea non seruantur vt
 patet in semibus in quibus deficit calor naturalis
 et ideo dicitur renouaciuus omnium et etiam nature
 custos sine enim virtute ignis non potest subsistere
 virtus alicuius corporis naturalis. Item virtutem ha
 bet immutativam quia omnium naturam in qua age
 do superat virtutem in suam speciem et transmutat et
 propter hoc dicitur apprehensiuus et immutativus.
 nam materia in qua agit apprehendens illam non
 deficit. Sed assumendo in sua similitudine vir
 titem apprehendens autem non apprehendit quia assumpto

eo in quo agit in se resistit atque redit et ideo dicitur
 resistens et. Item virtutem et naturam sui ipsius communi
 cativam et sui diminutione diffusiua et ideo dicitur si
 recipere ignem suam hinc ignem suam in minoribus. quia
 si ut cum effectu dicitur non auget. sic cum recipit non
 minorat neque in eo quod videtur augmentum recipere
 est capiens gloriam neque in eo quod putat minorat
 sustinet. Item natura habet purgati
 uam. metalla enim que non potest assumere a storia
 et rubigine mundificat expurgat et emundat.
 Item virtutem habet saporem et humorum alterationem. vnde
 et humores in corpore expurgat et digerit et cibos
 crudos assumendo in eis superflua lapidos et sa
 nos reddere consuevit. Item virtutem habet sue sub
 stantie per rerum omnium omnipotens. propter quod effectum
 diffusiuam que in rebus omnibus invisibilis est inclu
 sus quomodo includit actualiter non videtur quia in
 est manifestum quia ex forti corpus solidum
 allisione ignis exardescit in quibus esse nullatenus
 putabatur. Item ignis subtilitate sua subali
 habet virtutem sui cum alio corpore immedia
 tissime mutativam vt patet in ferro ignito
 et carbone inflammato et humidi in quibus ignis
 ita sunt omnes sui partes singul ferri et carbonis p
 ticularis coniungitur que in vniuersa substantia
 et alterius sensibilis distantia peritus non
 sentit. Vnde et triplex ignis species a phis
 diffinitur. Est enim ignis lux. flamma. ignis
 carbonis enim est in sua specie. huiusmodi flamma
 dicitur in materia et aeris. carbonis autem in substan
 tia terrea hinc in seculentis materie grossioris
 Das et multas habet ignis proprietates de quibus
 super li. h. in tractatu de ordine seaphyn et
 li. iij. de qualitatibus elementaribus scilicet de ca
 lore que ibi. nam ea que dicta sunt huiusmodi sufficiunt.

De flamma.

Flamma est materia ignea in substantia
 aerea accensa. nam aer propter suam sube
 stantiam et immediatam quam habet cum
 specie ignis vicinitatem de facili ignitur et in
 naturam igneam commutatur. et secundum quod sub
 stantia aerea est purior tanto flamma erit
 lucidior et clarior et nature lucis similior vi
 debitur. Mouetur autem flamma naturaliter
 sursum et ab omni parte rei accense lineali est
 in acutum tendit et in conum. Vnde in sua ex
 tremitate habet formam piceam et acutam
 Vnde in suo acumine propter carum rabiorem in
 angulo acuto fortius caloris sui imprimunt ac
 tionem et ideo quia in summo pyramidalis
 angulo calidior existit materia sibi apposita
 inflammat facilius et accendit calorem hinc
 materiam in qua agit recipit. Vnde si materia est
 turbida et huiusmodi turbida et obscura reddit lu
 cem et conuulso si materia fuerit transiens et pura

tucilat et luminosos vndi q; circumfunde
 tenebrosa illuminat et abdita pdit Viam
 et vie offendit ambulantes ostendit
 ppter sui leuitate q; materie aeris mobilitate
 in qua agit In motu est continuo et nunq; p
 nitus requiescit venti modius impulsus flā
 mā excitat et accedit sed si fuerit nimis v
 hemens flāmam dissipat et extinguit tor
 tuose et anfractuose acē in pell t continue et
 ideo mouetur circulariter et incendit vt dicit
 mar⁹. Unde vulcanus a iunone i terram
 pfectus fm signenta pectica claudus fuit
 ex violencia sui motus ptes materie in qua
 agit inuice alligedo dicit et ex pccū colli
 one mutua somnum facit locum superiorē q̄
 saragit et materiam cui per incorporationem
 adhaeret ab inferis ad superiora attahere nō
 desinit . . .

De fumo . . .

Fumus est vapor ex partibus materie
 subtilioribus et humidioribus vi cal
 ris resolutus Habet autē graues par
 tes mixtas cū leuibus ex quibus obscuritatem
 atahit et fetorem Vnde aerem demgat et in
 naturam fumigabundam ouertit Amariudi
 nem em ex materie sue grossitate cōtrahit ex
 cuius acumine oculos amariat ac lacrimas
 prouocat sensibiliter viliū lebit suo acū
 ne et ad cerebriū anetnat et spiritū animalē
 generat et per osequens naturalem Vnde vi
 citur in libro animalū q; fum⁹ q̄dele exci
 te l. bit pgnātes meatū q; si equa putres
 talem fumū senserit faciet abortiuū fumus
 et apibō eciā est inuicē q; lebit accipitrea
 et alias pcedit aues vt idem dicit fum⁹ in
 per cito moritur postq; oritur vt dicit glosa
 ibi Siue virgula sumi Cito em in alū ascē
 dit et cito vel subito euāescit ex igne oritur
 et ante q; appareat ignis apparere videtur a
 vento mouet et dispergitur multipliciter de
 cūserē su nus eciā ostendit ventū a qua p
 veniat quia illic fumus tendit quo vent⁹ ip
 sum agitat et impellit vt dicit greg⁹ domos
 demgat et inficit et in partibus generat ful
 liginem atq; nutrit loca angulosa petit et
 in eis infectionis reliquia imprimat et de
 quit fumus eciā in aromatiis a speciebus
 aromaticis resolutus est sensui olfactus de
 lectabilis et amicus Cerebri namq; est con
 fortatiuus et spirituum cordis et capitis repa
 ratiuus et reuinatis et nodū fluxus restricti
 tiuus de ficatiuus constrictiuius et prorum
 obstructorum aperitiuus et ad confortatio
 onem neruorum ad inferiora penetantiuus
 Serpentiū et venenosorum animalium et

ceptilium fugatiuus omnem etiā furtiuū q
 maxime odoriferum odiunt tam colubri q̄
 serpentes vt dicit greg⁹ fumus insuper a cibo
 vel potu resolutus vi caloris ascēdes ad cere
 brū neruos sensibiles opilat et somnum
 generat et sensus exteriores ligat et p ose
 quēs calorem naturalem ad interiora reuocat
 et vtiem in interioribus adiuvat et confortat
 Si vero fuerit fumus melancolicus vel nimis
 acut⁹ aut vnedius ex cibo vel potu erit me
 dicina nocua resolutus ad cerebriū ad w
 lat vtiem animalē aggrauat timorem ge
 nerat vt in melancolicis frenesim et furorē
 excitat vt ibi frenetici as et ebriosis obliuio
 nem et celsipilam generat vt ibi letargias
 sensus et rationis viliū puat vt in epilepticis
 et abucisibōs et multas alias infert corpori
 fumositas pessimas passiones et nociuas. fit
 mi eciā a terra et a mari vtiem caloris ad su
 priora attracti aerem nificiūt et condensant
 nubes et nubila generant ventis tēpstatibus
 et alijs aeris passionibus fomentum et ma
 teriam ammittant radios solares interci
 piunt et obumbriant et hec de fumo nunc
 sufficiant . . .

De carbone . . .

Carbo est igni actualiter incorporatus
 et terrestris materie vnitus vt dicit
 raba⁹ Unde ignis p sui incorporationē
 partibus grossioribus terrestris ad mixtus p
 quādam violentiā ne inferius detinet . Vn
 sic ignis et flāma mouet sursum sic carbonē
 crepitando et scintillādo gūitate materie de
 orū inclinat Carbo itaq; qñdo ignis vtiē
 in rufos Sed qñdo extinguit in nigredinē
 et omnino pdit p̄tinā ignis sōm et decorē
 Vnde quando fuerit pulchrior ex sui ad ignē
 p̄ma vnitare siue vniōne cito apparet de for
 mior et vilior in ipsius ignis extinctione in
 carbone autem substācialis humiditas tota
 liter consumit et ideo de facili rumpit et frā
 gitur quando humor qui fuit causa coadherē
 tie p̄cium ignis totaliter violentiā exhaurit
 et ideo in carbone extincto ps a parte de fac
 li rumpitur quia nichil humiditatis p qua
 p̄cs coheceant in ipsi⁹ substācia inuenit vt
 dicit greg⁹ partibus terrestribus solū remanē
 tibus ppter dominū siccitatis de facili ignitur
 Sed postq; accensus fuerit ita facilliter vel
 facillius reextinguitur ita q; in eo nichil de
 ignis reliigio propter nigredinem reperi
 tur nigredine enim sua polluit et inficit quid
 quid tangit Carbo eciā ingnitus acutiss
 mum habet ignem et summe actiuum et pene
 tratiuum Vnde sui acumine ferrum coquit

et pres eius resoluendo et relaxando remollit suo etiam a umine caput ledit. sub cinere aut inuolutus. in se igne retinet et uis dicitur. detectus aut et frigidus aeri expositus in fauillam multitudinem redigit et per se subito euanescit ut dicit greg. Carbo uero si ignitus fuerit plantas oculatis urit et ledit extinet. uero quibus uento non ledit tangentem. struore tamen et straxitum magnam facit.

De scintilla.

Scintilla est modica ignis particula ex materia ignea uirtute et impetu caloris dissoluentis resoluta. Unde motus scintillarum est subitus. uel enim ignea subito resoluuntur et sursum mouentur. sed ex grauitate partium terrestrium ad centrum tandem inclinantur. Iste motus eius cum clarissimus est ad modum stelle et luminosus. et per diffusionem sue igneitate in aere apparet uiridis coloris. Est propterea motus eius ad modum ignis actiuis et uolens. Nam ex modica scintilla in fungo uel in stipula recollecta in igne maximam subito augmentat. aeris imutatione subito euanescit et extincta nichil nisi fauillam post se relinquit. uento tepato seu flatu accendit impetuoso aut extinguunt. Aer impellendo penetrat et tunc penetrando ipsum aerem parum alterat aut immutat. Quanto ignis est fortior tanto scintillaria motus siue impetus erit maior. Ex materia uiridi uel humida scintille grossiores et in suo effectu penetrabiliores gerantur uicium pauciores.

De fauilla.

Fauilla a fouendo est dicta. eo quod igne foueat atque tegat. Est cinis modicus de extinctione scintillarum materiae relictus ut dicit philosophus. Est autem fauilla tenuis. mollis. subalbida et sicca atque leuis in superficie carbonis igniti. ad herens fulgore eius hebetat. et feruorem eius attenuat et minuat. Ad modicum uenti flatum dispersi dispersa uero uix unquam recolligit ut dicit greg. de fauilla inflamat. sed propter defectum nutrimenti subito extinguuntur. Fauilla etiam quae est ignea uenti raptu sursum tendit. extincto autem proprio pondere prima perit ut dicit greg. uide de uentibus tendit motu proprio. sed sursum extollit et rapit motu alieno.

De cinere.

Cinis a cadendo est dictus. Nam de substantia materie terrestri uel caloris resolutus generatur ut dicit philosophus. Est autem cinis mollis de spectu coloris amari et scriptici est saporis. partes habet minutissimas et tenuissimas leui flatu sparsiois et diuisiois receptas. Cinis etiam uirtute habet colatiua siue mundificatiua. uel ualeat ad uentium abiectionem.

habet etiam uel corrodendi uel de siccatu uel ut dicitur. Cinis insuper si fuerit calidus igne ab eo tactu custodit. Si uero fuerit frigidus destruit et extinguunt. Cinis etiam per multam ignis flagrantiam et uolentiam suam formam uilem et obscuram aliquo tempore commutat in spem uirtutem atque claritatem. Nam ex materia cinerum solet fieri uirtus ut dicit greg. Hoc autem habet cinis defectus et imperfectionis. quia quibus cotidie aque uel pluuie irrigantur suscipiat stellis tamen manet uel terra quam tangit non fecundat. sed potius si sterilis fuerit reddit sterilitatem et in omnibus uilitatem. et hec de li. decimo sufficiant.

Explicit Liber decimus Incipit undecimus de aere et passionibus eius.

Aer est dictus quia ferat ignem et ab aqua feratur ut dicit philosophus. Aer autem partim pertinet ad materiam terrestrem partim ad materiam celestem ut dicitur. Nam pars aeris superioris pura clara est et quiescit. ubi procellae et uentosi motus non possunt attingere pertinet ad celestem. Pars uero inferioris sphaerae aque et terre uicina turbulenta. grossa et compacta ex humidis et terrenis uaporibus corpulenta pertinet ad terrestrem. et hec pars aerea diuersas ex se producit species. Nam ut dicit philosophus. Aer uolentius motus facit uentos. chauliaciones et comitatus. fractus nubila. conspissatus pluuias. congelatus niuem et grandinem. distentus fecerunt ut dicit philosophus. et hec. plus autem habet raritatis et sanitatis quam cetera elementa. Est autem aer secundum philosophum elementum simplex. substantialiter humidum et calidum. Ex propria enim natura seu substantia est humidus. sed ex uirtute cerebis calidus. Et ideo secundum uirtutem spiritus pertinet ad aerem est sui naturaliter diffusiuus a superficie terre et aque usque ad speciem ignis undique extensiuus. Ex substantia autem sue subtilitate et raritate transparens est et per spiritum unde ratione diaphanitate sue et transparencie est influencie celestis uirtutis et solis luminis impressionis receptiuus. uirtutis inspirandi et respirandi. est aer omnibus animantibus ministratur. omnium enim animantium est respiraculum et uolatilium celi proprium habitaculum. Dime enim aere non potest uiuere aliqua animata creatura. Aer enim ratione leuitatis subtilitatis est naturaliter mobilis et alterabilis ac uolubilis in oppositas qualitates unde ex uaporibus terre et maris sepe recipit imutationem. Nam si uapor fuerit solidus et corruptus ac